

adványai. Szerk. *Loschdorfer János*. — I. kötet.) Bp. 1934. Ifj. Kellner Ernő könyvnyomdai műintézete. (N. 8-r., 212 l.)

Málnási Ödön dr.: *A pszichológia és pedagógia új útjai*. Kassa, 1934. Az Új Élet kiadása. (43 lap.)

Nagy László: *A magyar közoktatás reformja*. Kéziratból közrebocsátja *Ballai Károly*. Kísérő tanulmánnyal ellátta *Kemény Gábor dr.* Budapest, 1934. A Merkantil-nyomda kiadása. (48 lap.)

Orel Géza dr.: *A szülőj — a műhelynevelés térfoglalása az oktatásban*. Budapest, 1933. Attila-nyomda részvénytársaság. (80 lap.)

Stern Abrahám: *Emlékek és élmények. Utazás egy felosztott iskola körül*. Budapest, 1934. (30 lap.)

Szakál János: *A magyar tanítóképzés története*. Bp. 1934. Hollósy János könyvnyomtató. (N. 8-r., 148 l.)

Székely Béla: *A te gyereked. A modern gyermeknevelés kézikönyve*. Budapest, 1934. Pantheon. (N. 8-r., 144 lap.) Ára 1 pengő 80 fillér.

Vecsey Lajos: *A szombathelyi királyi líceum alapítása és első évei, 1793—1808*. (A Vasi Szemle Könyvei. Szerk.: *Pável Agoston dr.*) Szombathely, 1934. (95 lap.)

Dr. Zuckermann Ferenc: *Hogyan éljen és tanuljon a serdülő ifjú?* (Bp. 1934.) Kir. Magy. Egyetemi Nyomda. (K. 8-r., 28 l.) Ára 70 fillér.

VEGYES.

A japán nevelés.* Két évvel ezelőtt már ismertettem e helyütt (XLI. évf., 150. l.) Japán mai kereskedelmi oktatásának szervezetét. Most egy nemrégiben ott járt angol írónőnek a helyszínen szerzett friss és színes benyomásai alapján az általános japán nevelésügynek néhány rendkívül érdekes és jellegzetes vonásáról óhajtok beszámolni.

Az utóbbi esztendőkből főleg a milliányi 6—12 éves elemisták és a 12—17 éves középiskolások részére emeltek Japánban hatalmas palotákat, amelyek mellett, hogy egyszerű külsejűek, esztétikailag is igen jó hatásúak és lehetőleg földrengés- és tűzállók. Tantermeik világosak, szélesek, sokablakúak. Az iskolák tetején gyönyörű kerteket és játéktereket csinálnak. Általában az iskolatervezők nem feledkeznek meg a nyugati kényelemnek és haladásnak semmiféle tartozékáról.

Az elemi oktatás a hatodik évtől a tizenkettedikig terjed. Ingyenes, kötelező és fiúkat-leányokat együtt tanító jellegű. Minden gyermek 13 éves korában úgynevezett államvizsgát köteles tenni. Csakis ennek sikeressége esetén veszik fel a középiskolába, ahol a tanulás időtartama öt év. A közép-fokú iskolák látogatása nem kötelező. Tandíjuk 200 yen, tehát több, mint

* A következő cikk nyomán: *Japanese Education*. (The Contemporary Review, London, 1933 szeptember, 813. szám.)

200 pengő. Tandíjmentesség nincs, a tandíjak fedezésére szolgáló ösztöndíjak s alapítványok is ismeretlenek. A tankönyveket, amelyeket egyébként egy állami kiadóvállalat hoz olcsón és igen vonzó külsőben forgalomba, még a kis elemistáknak is maguknak kell megvásárolniok. Akár minálunk, a szülők ott is nagyon gyakran valósággal hősi erőfeszítést fejtenek ki a taníttatás jelentékeny költségei előteremtésére. De nem képzelhető semilyen rendkívüli áldozat, amelyet a japán szülő meg nem hozna, amikor gyermeke iskoláztatásának lehetővé tételéről van szó. Valóban megható, milyen egyesített munkával iparkodik az egész család — a nagyapától le a legoldalágibb rokonságig — azon, hogy megtakarított pénzcsekjük összerakosgatásával a legifjabb nemzedék alapos kiképzését elősegítsék. Az bizonyos, hogy a kultúrát minden más emberi érték fölé helyezik. Az a hit élteti őket, hogy Japán csak akkor válósíthatja meg messzire néző célkitűzéseit és nagyhatalmi vágyát, ha ifjainak a lehető legjobb nevelést juttatja osztályrészül.

A japán nevelés mindenekelőtt gyakorlati irányú. Nipponban az újszülöttet többek közt kedves idegennek is tekintik, akit fokozatosan kell bevezetni az emberek és a természet világába s lépcsőről-lépcsőre kell megismertetni azokkal az eszközökkel és forrásokkal, amelyek révén az élet kellmessé és hasznóhajtóvá tehető. Hogy a gyermek megtalálja helyét embertársai között, legelőször a beszélt és írott nyelvet kell tökéletesen megtanulnia. Ezért az elemi iskolának első három éve lényegében azzal telik el, hogy a kis tanulókat megtanítják egyrészt az ideografikus, vagyis a fogalmakat és a képzeteket jelző nagyon nehéz régi írásmódra, másrészt a sokkal egyszerűbb és könnyebben elsajátítható új japán írásra-olvasásra. A modern idegen eszméknek és szóképeiknek a japán nyelvbe való átültetésére csupán az utóbbi alkalmas. A másik három esztendőben pedig bevezetik a gyermeket saját hazájának, a Japán birodalomnak ismeretébe. Eleinte a földrajz, az irodalom, a történelem és matematika révén, később pedig a nagy területekre kiterjedő tanulmányi kirándulások keretében. Az utolsó, azaz a hatodik évben kezdik az angol nyelvet tanítani, amelynek elsajátítása a japán gyermeknek épp elég nehézséget okoz, noha ügyesen szerkesztett, érdekesen megírt és szemléltető képekkel is díszített kézikönyvek állanak rendelkezésére.

A gyermekek kezdetől mindvégig sokat írnak le emlékezetből, ami emlékezőképességüket, de a munkaerejüket is alaposan megedzi. Zenére, énekre, tornázásra, rajzra és festésre is tanítják az elemistákat. Egyes osztályok tanulói úgy fel vannak szerelve ceruzákkal, festékes dobozokkal, ecsetekkel, vázlatfüzetekkel és festőállványokkal, mintha már előrehaladott művésznövendékek lennének valamennyien. Megesik, hogy 30—40 gyermek egyszerre telepszik le például valamelyik történelmi nevezetességű várrom vagy kastély köré és alig egy óra leforgása alatt bár futólag odavetett, de jól felismerhető és élesen színezett képet készít róla.

Tulajdonképen az elemiben már megkezdett tárgyak tanítása folytatódik részletesebben a középiskolákban, majd tudományos alapvetéssel és tág mederben az egyetemeken. Ez utóbbi két iskolatípusban egyre több tér jut az

angol nyelvnek és a testgyakorlásnak. A tornázásban a leányok a fiúkéval egyenlő mértékű kiképzést kapnak.

Az ott járt idegenek szemszögéből nézve a feltűnően nagyszámú kirándulásoknak rendszeres és nagyon gondos irányítása a japán nevelésnek egyik legjellegzetesebb vonása. Októberben és novemberben zsúfolva vannak a vonatok és a gőzhajók, amelyeket az állam mérsékelt árú jegyekkel bocsát az iskolák rendelkezésére. Tízezrével lepik el ilyenkor a kisebb-nagyobb diákok csapatai tarisznyával a hátukon a sok hegyi kirándulólhelyet, a kikötőket és a történelmi emlékeket, amelyeknek környéke be van rendezve nagy tanulótömegek fogadására. A tanulók számára olcsó és kényelmes vendéglők, teaházak és szállodák épültek mindenütt. A felsőbb évfolyamok tanulói már nagyobb szabadságot élveznek. Kis csapatokban különválva, egyedül is elkészülhetnek érdekes és nem igen könnyen megközelíthető természeti szépségek vagy híres szenthelyek megtekintésére.

Az egyetemes japán nevelésre legjellemzőbb a *Giri*-nek, vagyis az elvont igazságnak és az elvi tisztaságú elgondolásoknak a *Ninjó*-val, azaz az emberiséges érzéssel, az igaz emberiséggel való egybekapcsolása akkor, amidőn az elveknek gyakorlati megvalósítására kerül sor. Híres mondásuk, hogy a jó ember élete voltaképpen nem más, mint *Giri*-ből *Ninjó*-ba való utazás. Ennek a szállóigének szelleme hatja át családi nevelésüket is. De rá kell még mutatnunk a japán nevelésnek egy másik, nem kevésbé lényeges mozzanatára is. Bármennyit áldoznak az ifjúságot szinte bálványozó japánok arra, hogy a gyermeket minden jóval ellássák és megelégedetté tegyék, bármennyire a gyermek áll minden gondoskodásuk középpontjában, azért nem mulasztják el megtanítani arra, hogy egyéni érdekeit gyakran fel kell áldoznia a család céljaiért, a család javát pedig *Nippon* haladásáért és boldogulásáért.

A japán ifjúságnak általános jellemző vonásai a derűs lélek, mosolygós arc, meg nem zavarható jó hangulat, állandó tettekézség, életrealitás és élelmesség, szellemi frissesség, az összes lehető alkalmaknak, főleg pedig a külföldön tartózkodásnak kihasználása ismeretszerzésre és megszerzett ismereteinek bővítésére. E vonások alapján válik képpé a japán ifjú arra, hogy a részletekbe hatoló s a lényeg megtalálásáig nem nyugvó szívós, kemény munkája közben is mindig változatlanul megtartsa az idegenekre oly jó hatást gyakorló lelki nyugalmát és derűt sugárzó kedélyét. *Láczér István.*

MAGYAR PAEDAGOGIAI TÁRSASÁG.

1934 október 20 án tartott felolvasó ülésünkön *Kornis Gyula* elnökölt és *Frank Antal* olvasott fel ezzel a címmel: *Fordulópontok az ifjúság fejlődésében.*

Felelős szerkesztő: *Nagy J. Béla*, felelős kiadó: *Frank Antal.*